Werktitel voorstel: Basisbanen
Naam verantwoordelijke uitwerking: Nora Kasmi

I. Beschrijf het voorstel

Tijdens het najaarsdebat (01/11/2021) is de motie 'Basisbanen bieden kansen voor mens en stad' aangenomen.
De raad verzoekt het college:

- Een pilot te starten met het instrument basisbaan en deze te financieren vanuit het nog op te richten Sociaal Innovatiefonds of middelen die het Rijk beschikbaar stelt. Want ook daar ligt verantwoordelijkheid.
- En daarbij een maatschappelijke kosten baten analyse uit te voeren.

In het land zijn reeds pilots opgezet met het concept basisbanen en daar zijn de eerste evaluaties positief. Het concept van de basisbanen heeft zich dus al bewezen. Doel van het voorstel voor deze pilot is om de basisbanen te implementeren in de Zoetermeerse context en eventuele barrières weg te nemen.

De pilot wordt gestart met het schrijven van een projectplan. In dit projectplan wordt nader omschreven wat de doelgroep is, wat het resultaat van de doelgroep moet zijn alsmede de businesscase die eraan te grondslag ligt. Naar verwachting zal dit projectplan in de loop van het tweede kwartaal gereed zijn, waarna in het derde kwartaal gestart kan worden met de pilot. In deze aanvraag worden middelen beschikbaar gesteld voor zowel het projectplan alsmede voor de uitvoering van de pilot.

De basisbaan en de klantgroep
De basisbanen zijn bedoeld voor mensen voor wie een directe toeleiding naar een betaalde baan (nog) geen reëel perspectief is. Het gaat om banen waar maatschappelijke taken worden uitgevoerd en waar mensen voor betaald krijgen. Een plek om weer aan sociale contacten te werken en om structuur te krijgen in het leven. De basisbaan biedt inwoners en organisaties kansen om bij te dragen aan de samenleving.
Het gaat om banen die gecreëerd worden in de (semi)publieke sector. Bedoeld voor mensen die anders nog niet aan het werk kunnen komen. De basisbanen zorgen niet voor verdringing op de arbeidsmarkt. Het zijn extra banen die speciaal gecreëerd worden voor de doelgroep. De banen moeten bijdragen aan het welzijn en de financiële redzaamheid van deze inwoners. En ze de mogelijkheid te bieden langs deze weg door te groeien naar volwaardige parttime of fulltime banen.

Maatschappelijke kosten en baten/businesscase
Het doel van het projectplan is om te beschrijven welke criteria gehanteerd worden om bij beoordeling van de pilot, de maatschappelijke kosten en baten aan te toetsen. Bij baten kan het gaan om het (toegenomen) inkomen van de medewerker, om extra belastinginkomsten, bijdrage aan positieve gezondheid, toename vitaliteit, schuldenzorgvrij bestaan, lagere zorgkosten en om een toename van de leefbaarheid van wijken. Bij de kosten gaat het vooral om de loonkosten en de kosten voor de begeleiding. De pilot zelf zal uitwijzen of deze businesscase aan de hand van de maatschappelijke kosten/baten analyse zinvol is om verder toe te passen.

II. Implementatie

Het projectplan en de daaropvolgende pilot dragen bij aan inzicht in een financieel en maatschappelijk rendement van de basisbanen. Tevens is het van belang om de uitwerking van de voorwaarden van de pilot goed te omschrijven.

III. Innovatie & vernieuwing

De inzet van een basisbaan is nieuw voor Zoetermeer. Innovatie is daarnaast niet alleen iets nieuws bedenken, maar ook iets wat al bestaat verbeteren. Dat willen we met deze pilot ook realiseren.

IV. Impact

Maatschappelijk nut van het project

Met de basisbaan willen we werk creëren dat nu niet wordt uitgevoerd en dat meerwaarde heeft voor de leefbaarheid in de stad en de wijken van Zoetermeer. Het werk mag geen betaalde banen of vrijwilligerswerk verdringen. Maatschappelijke organisaties, zorginstellingen, bewonersorganisaties, en bijv. woningcorporaties kunnen aangeven welke taken zij voor hun wijk belangrijk vinden. Hierop wordt er werk gecreëerd. Het welzijn van mensen neemt toe als ze een baan en eigen inkomen hebben. Dit heeft weer een positief effect op wijken en de stad, doordat meerdere partijen samenwerken.

V. Financiën

Voor de pilot basisbanen wordt een bedrag van € 494.520,- gevraagd. De duur van de pilot wordt gesteld op 1 jaar.

Projectleider en onderzoekskosten voor de duur van 1 jaar	€ 84.600,-
Pilot met 12 deelnemers *	€ 252.000,-
Uitvoeringskosten praktijk	€ 90.240,-
Beleidsondersteuning	€ 67.680,-

*De kosten van de deelnemers zijn als volgt opgebouwd:

Loonkosten en werkgeverslasten	€29.000,-
Kosten begeleiding	€6.000,-
Subtotaal	€35.000,-
Besparing uitkeringen	- €14.000,-
Totale kosten per deelnemer	€21.000,-

Verwachtte baten

Betere kwaliteit van leven

De verwachting is dat de kwaliteit van leven toeneemt. Dit komt doordat het hebben van werk bijdraagt aan de ontwikkeling van zelfredzaamheid, vermindering van financiële en emotionele stress en een toename van eigenwaarde en psychische gezondheid.

Mogelijk (part time) uitstroom naar betaald regulier werk

De basisbaan draagt bij aan het verbeteren van de arbeidsmarktpositie van de betreffende deelnemer. In de krappe arbeidsmarkt nemen daarmee de mogelijkheden en kansen voor uitstroom (al dan niet op part time of fulltime basis) en bespaarde uitkeringsgelden toe.

Baten door verbeterde leefbaarheid
De inzet van mensen met een basisbaan in de wijken kan leiden tot een verbeterde leefbaarheid. Daardoor is het prettiger om in de wijk te verblijven: mensen wonen er met meer plezier, het is leuker om er te gaan winkelen en jongeren gaan er liever naar school.

Minder maatschappelijke (zorg)kosten
Omdat het beter gaat, is het aannemelijk dat iemand met een basisbaan minder gebruik maakt van (zorg)trajecten dan dat zij hadden gedaan als zij niet waren gestart in een basisbaan. Het gaat daarbij om financiële ondersteuning zoals inkomensvoorzieningen of schuldhulpverlening, maar ook Wmo-voorzieningen, jeugdhulp en medische zorg. Dit levert besparingen op bij de partijen die deze zorg leveren: de gemeente, zorgverzekeraars en het Rijk.

VI. In hoeverre draagt het voorstel bij aan de 4 mechanismen van Zoetermeer 2040:

Bijdrage keren mechanismen

De basisbanen dragen direct bij aan het participatie niveau , (mogelijk) het besteedbaar inkomen en de sociaal economische positie van inwoners van Zoetermeer. De positie van de deelnemers op de arbeidsmarkt wordt direct verbeterd. Het doel van de basisbanen is om ervoor te zorgen dat inkomen en welzijn van werkzoekenden toenemen en inwoners weer volwaardig deel uitmaken van de samenleving. Vanuit het grote belang van preventief werken, als hefboom om de mechanismen te keren, dragen de basisbanen tot slot bij aan de ontplooiingskansen en een inclusief Zoetermeer met meer kansengelijkheid.

VII. In hoeverre past het voorstel binnen de 3 pijlers van de VNG propositie 'De winst van het Sociaal Domein'

De pilot basisbanen raakt:

- Positieve gezondheid: Het hebben van een baan en eigen inkomen vermindert stress en zorgt voor een gevoel van eigenwaarde.
- Kansengelijkheid vergroten: Als mensen een baan hebben en in hun eigen inkomen kunnen voorzien, draag je bij aan de kansengelijkheid. Iedereen telt op deze manier mee en kan wat betekenen voor de maatschappij.
- Bestaanszekerheid herstellen: Het hebben van een eigen inkomen zorgt ervoor dat iemand in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien, of deze stappen ernaar toe maken. Men is niet meer afhankelijk van een vangnetregeling.